

Mannen bakom Opus 3 och Audioprodukter

Bo Hansson är ett känt namn bland svenska audiofiler men få känner till mannen bakom Opus 3 och Audioprodukter. Hans väg, från högtalarbygget åt kompisen till egen fabrik i Karlskoga, skildras här i en öppen hjärtig intervju med Göran Andersson, som på försommaren besökte honom i hemmet utanför kanonstaden.

Lugnet är påtagligt denna ljuvliga fredagskväll i juni. För en stressad stockholmare, van vid buller alla tider på dygnet, känns det något ovanligt. Bo Hansson bor tillsammans med hustru *Eva* i villa en mil från Karlskoga och jag har redan lagt märke till ett par Credo-högtalare på fönsterbänken i köket. Kaffet efter middagen intar vi i vardagsrummet, där ett par större Chorus står uppställda. Som skivspelare använder Bo Hansson en Continuo.

-Jag är ju angelägen att kontinuerligt testa mina egna produkter i hemmiljö, säger Bo. Det är bara naturligt att jag själv provar produktsortimentet och gör det här hemma! Vad har då en audiofil själv för grejor hemma? Här finner man egentligen inga märkvärdiga prylar. På skivspelaren sitter en Decca-arm med nålmikrofon av samma märke, försedd med van den Hul-nål. Förstärkeriet består av rörförsteget KF 103 (en modifierad Quad 22) och som effektförstärkare tjänstgör två monoslutsteg, rörbestyckade Dynaco Mk III. Vad som verkligen imponerar är två jättelika hornmynningar i parketten, alldeles

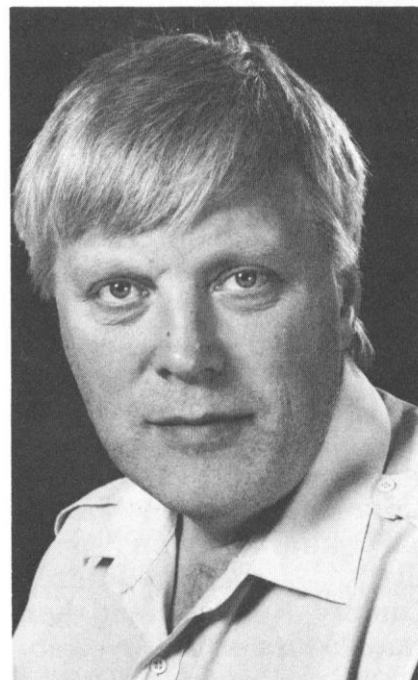
bakom soffan. Tyvärr är härligheten ännu inte helt färdig, men det ska bli, försäkrar Bo.

Ur högtalarna, som står uppställda ute efter rummets långsida och placeras någon meter framför väggen kommer välljud. Inte så att man blir stum av förändran, men ändå högklassigt.

Digitalt eller analogt?

Bo spelar omväxlande digitalt resp analogt inspelade skivor, och jag undrar invärtes om han testat min hörseluppfattning. Men vi är överens om att de analogt inspelade skivorna från 1958 har ett mer naturligt instrumentljud än senare, digitalt upptagna. Bo hävdar att detta gäller generellt, men där är vi oense. På mig verkar det dessutom som om den digitala processen hade påverkat skivorna från vissa bolag, till exempel DG, positivt.

Under samtalets gång röjer Bo en viss besvikelse över att många skivbolag idag i allt större utsträckning digitaliserar analoga bandinspelningar. Att inte heller jag äger någon CD-

Bo Hansson

spelare tycks dock för en stund lätta hans humör. Samtalet glider in på Ljudtekniska sällskapet och MoLT under småtimmarna, medan solen åter går upp utanför husknuten. Vid sex-tiden på morgonen kommer jag i säng.

Rationell produktion

Efter frukost far vi ut till högtalarfabriken en mil från Karlskoga. Väl inne konstaterar jag att produktionsutrustningen är modern och av linjesystem. Bo matar mig med uppgifter om antal anställda, produktionsvolym, antal modeller etc vilket tyvärr medför att jag glömmer alla detaljer. Kanske är det inte så viktigt i just detta sammanhang?

Vad jag däremot som tekniker märker är Bos hemmagjorda lösningar på tekniska problem och hans blick för rationalitet vad gäller lagerstyrning, produktionsutformning etc. Uppläggningsen verkar proffsig, vilket ändå föranleder Bo att utveckla nya idéer till ytterligare effektivisering.

Väl på kontoret, där för övrigt Bos dotter *Sylvia* arbetar, finner man mer modern teknik – datorterminaler och ett program för lagerstyrning som junior, blivande civilingenjör, utvecklat.

Så här började det

Lugnet på kontoret (det är ju helg) får mig att äntligen släppa fram min

Fabrikens färdigställningsavdelning har ett system av transportkedjor och telfrar som gör att manuella lyft nästan helt eliminerats. Till höger ses högtalarlådor som anländer från gjutavdelningen, i bakgrunden en av spacklingsstationerna och till vänster högtalare på väg till lackering.

nyfikenhet och jag frågar Bo hur det hela började.

-Sinus högtalarfabrik annonserade i början av 60-talet om en bas- och diskantelement-kombination som, med en medföljande skiss till lämplig låda, skulle ge bra hifi-ljud, säger Bo. Jag införskaffade element och byggde efter eget huvud ihop ett par lådor. Filtren var av första och andra ordningen. Resultatet blev så bra att jag fick beställning från en kompis, som hade en kompis, som hade hört...

Att nästa högtalarbygge blev än bättre och att antalet beställningar växte är lätt att förstå. Ett ivrigt högtalarbyggande vidtog. Horn, kvartsvågspipor, ljudledningar gav vidgade erfarenheter och samlade traktens ungdomar i en källarlokal, som Bo hyrde.

Naturligt blev nu att finna en bra förstärkare för att driva högtalarna. *Harman Kardons "Citation eleven"*, en transistorförstärkare, var på ropet och Bo beställde. Hans närmaste kompis köpte en likadan, och vid närmare prov visade det sig att de "lät" olika. Transistortekniken var ny och representanten i Göteborg för Harman Kardon förstod den inte. "Sanningen" utgjordes på den tiden av en trycksak med ett antal nollor före distorsionstalet.

Nåväl, samtliga Harman Kardon-förstärkare i huvudstaden utsattes för mät- och lyssningsprov och de bästa komponenterna förde man över i de egna exemplaren. Vad spelade det för roll när de ändå ingenting begrep hos representanten i Göteborg? Bo ansåg sig, förståeligt nog, inte kunna bygga vidare på HK-förstärkarna utan riktade blickarna mot England och Quad.

-Det var egentligen så, säger Bo, att jag mycket väl var klar över fördelarna med Quad, Dynaco, Fisher, Radford, Richardson, Lowther, Leak med flera, som jag tidigare ägt.

Men jag ville följa utvecklingen med OP-amp-förstärkarna och provade därför några sådana. Visst blev jag överraskad när jag fann att en då 15 år gammal Quad-förstärkare var ljudmässigt bättre än till exempel Crown IC150.

Från hobby till affär

Önskemål och påtryckningar ledde sedermera till att Bo på 70-talet startade hifi-affär i Karlstad, en något större metropol än Karlskoga. Köparna, många av dem från kanonstaden, var ett kräset släkte. Kommer ni ihåg de butiker, som kallades *Ljudet*? Bo blev kontaktad och uppköpt och fungerade en tid som butikschef, men turbulens i verksamheten och dålig management fick honom att lämna företaget:

-Jag avvecklade delägarskapet i samband med att jag slutade anställningen, anmärker Bo. I det läget var jag helt engagerad i fonogramverksamheten och hade ett uppdrag för ett mindre företag, som tillverkade mina högtalare.

Opus och skivorna

Under perioden i Karlstad, i mitten av 70-talet, bedrev Bo aktivt egna studier i inspelningsteknik. Man kan förstå att de skivor, som då fanns att tillgå, inte tillfredsställde audiofilens anspråk på god ljudåtergivning. Med ett stort intresse för den seriösa musiken (Bo lyssnade på Sjostakovitjs stråckkvartetter redan som 15-åring) och den lokala folkmusiken blev det naturligt att pröva de nyförvärvade kunskaperna i lokaler runt om i Värmland. Till dags dato har det blivit ett hundratal inspelningar på LP.

Inspekningsarna är, som alltid, analoga - de låter bäst, menar Bo. År 1975 träffades Bo och *Jan-Erik Persson*. Personkemin fungerade och båda var av samma uppfattning om hur

man skulle ta upp och spela in levande musik på skiva. Dessutom var Jan-Erik duktig på att övertyga kunderna om värdet av Bos produkter.

-För bara några år sedan, berättar Bo med berättigad stolthet, var det vanligt på de stora mässorna ute i världen att man på nio av tio anläggningar demonstrerade ljud med Opus testskivor. Ändå var de ju bara sammanställningar av material från tidigare inspelningar.

Opus-skivorna är fortfarande i hög grad efterfrågade och ger ett betydande ekonomiskt tillskott till den övriga verksamheten. Nyligen kunde vi i den svenska hifi-pressen läsa att Jan-Erik lämnat Audio-produkter och börjat på Elfa Studio som säljledare.

-Inget dramatiskt, menar Bo. Verksamheten, speciellt högtalartillverkningen, hade problem; det funkade helt enkelt inte och vi tappade leveranser, kunder och pengar. Då var det svårt att vara två; det förstod Jan-Erik. Vi håller fortfarande kontakten och Jan-Erik hjälper mig mer än gärna när så behövs.

Audio-Produkter och framtiden

Verksamheten bedrivs nu som handelsbolag med högtalartillverkningen som huvudsaklig verksamhet. Många av oss har sett Bo Hansson för första gången tillsammans med *A. J. van den Hul* och i företagets varusortiment återfinns såväl pickuper som nålar av detta märke. Sedan någon tid tillbaka är Bo svensk återförsäljare för van den Huls kablar.

Vidare säljer man Decca-tonarmer och Glanz-pickuperna. Båda utgör dessutom förutsättningar för de egna skivspelarna, Continuo, vilka, med undantag för skivtallriken, gjuts i samma material som högtalarna. På programmet står också nålbyten och modifieringar av pickuper, vilket utförs av van den Hul.

I Bos visioner om framtiden verkar allt så logiskt och riktigt. Den svenska hifi-marknaden är begränsad och Bo kommer att satsa på andra användningsområden för sin högtalare och sitt kunnande. Att ta fram välljudande permanenta orkesterhögtalare för dansorkestrar verkar vara en vettig tanke (och mer än väl önskvärd) och pelarhögtalare för informationsspridning i offentliga lokaler är ett annat angeläget område. För akustiska mätningar håller Bo nu på med att utveckla speciella mät högtalare.

Bo Hansson, född 1940, självlärd utan någon formell utbildning, audiofil, kreativ och driftig med många intressanta projekt framför sig. Han kommer att sätta fler spår i audiovärlden.

Efter spackling och underbehandling lackeras kabinetten med giftfri, vattenbaserad färg.